

Naujausi lietuviški terminų žodynai

JOLANTA GAIVENYTĖ-BUTLER

Lietuvių kalbos institutas

2012 m.

Adiafora [Elektroninis išteklius]: aiškinamasis elektrotechnikos terminų žodynas: lietuvių, deutsch, English, français, русский / Kauno technologijos universitetas. – Versija 1.4. – Kaunas: Technologija, 2012. – 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM); 12 cm + 1 įd. lap. (12 × 12 cm). – ISBN 978-609-02-0262-3.

Šis žodynas – elektroninė 2010 m. išleisto *Aiškinamojo elektrotechnikos terminų žodyno* versija. Jame aiškinama per 10 000 teorinės ir taikomosios elektrotechnikos, elektros energetikos, elektros mašinų, valdymo inžinerijos, elektros pavarų, elektronikos, informatikos, šviesos inžinerijos ir kitų elektrotechnikai artimų sričių terminų, pateikti jų vokiški, angliški, prancūziški ir rusiški atitikmenys bei lietuviškos apibrėžtys. Žodyno vartotojo programa leidžia ieškoti termino pagal bet kurios iš žodyno kalbų žodį ar jo dalį.

Aiškinamasis andragogikos terminų žodynas / Birutė Jatkauskienė, Gitana Tolutienė. – Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2012. – 239, [1] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-18-635-9.

Žodyne pateikiami dažniausiai vartojami andragogikos terminai, jų angliški ir prancūziški atitikmenys ir išsamūs aiškinimai. Yra nuorodų į šios srities teorinius darbus ir žodynus. Terminai iliustruojami pavyzdžiais, paveikslais, lentelėmis, pateikiamas išsamesnis vartojimo kontekstas. Leidinys pirmiausiai skirtas andragogikos specialybės studentams, andragogams praktikams ir andragogikos specialistus rengiantiems dėstytojams. Pratarmėje rašoma, kad terminai išdėstyti pagal abėcėlę (p. 5), bet dėstymas ne visuomet nuoseklus: vieni sudėtiniai terminai teikiami pagal pirmo, kiti – pagal pagrindinio žodžio abėcėlę, pasitaiko nemažai ne savo vietoje teikiamų terminų. Angliškų ir prancūziškų terminų rodyklių nėra. Lietuviški terminai nekirčiuoti.

Aiškinamasis imunologijos ir alergologijos terminų žodynas / Lietuvos mokslų akademija, Lietuvos imunologų draugija, Lietuvos aler-

gologų ir klinikinių imunologų draugija; [sudarytojai Vytas Antanas Tamošiūnas, Rūta Dubakienė, Aurelija Žvirblienė; redakcinė kolegija: Genė Biziulevičienė ... [et al.] – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2012. – 215, [1] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-5-420-01718-0 (jr.).

Šis leidinys – pirmas Lietuvoje parengtas imunologijos ir alergologijos žodynas. Jame pateikta apie 700 svarbiausių šių mokslo šakų terminų su angliškais atitikmenimis. Terminai paaiškinti, kai kurie – gan išsamiai. Pateikta sinonimų. Žodynas skirtas medicinos, veterinarijos, įvairių sričių biologijos studentams, doktorantams, dėstytojams, tyrėjams bei kitiems specialistams. Po pratarinės ir žodyno sandaros aprašymo įdėtas skyrelis „Imunologijos ir alergologijos samprata“, kuriame supažindinama su šių mokslo šakų raida pasaulyje ir Lietuvoje, lentelėje pateikti svarbiausių šių sričių atradimų duomenys. Įdėta nemažai iliustracijų. Sandara abėcėlinė. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Gale įdėta abėcėlinė anglų–lietuvių kalbų terminų rodyklė. Yra abėcėlinis santrumpų sąrašas. Žodyno aproba: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja.“

Intermodalinio transporto terminų žinynas / Gražvydas Jakubauskas, Ramūnas Rimkus; Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla. – Vilnius: Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla, 2012 (Vilnius: Ciklonas). – 190, [2] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-869-18-4.

Leidinyje skirtas aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų transporto specialybių studentams. Jame aiškinami terminai, vartojami tarptautinių transporto organizacijų žinyuose ir oficialiuose dokumentuose, mokslinėje literatūroje. Žinyne pateikiama medžiaga suskirstyta į šešis skyrius. Pirmame skyriuje supažindinama su tarptautinėmis ir Lietuvos transporto ir logistikos organizacijomis, apibūdinami pagrindiniai jų tikslai, struktūra, veiklos pobūdis. Antrame skyriuje pristatomi Europos transporto tinklai. Trečias skyrius – pagrindinių intermodalinio transporto ir logistikos terminų žodynėlis. Terminai gan išsamiai paaiškinti, kartais komentuojama sąvokos samprata ar termino vartosenos ypatumai, pateikta sinonimų, įdėta nemažai iliustracijų. Prie beveik visų lietuviškų terminų pateikti angliški, prie daugelio – dar ir vokiški, prancūziški, rusiški atitikmenys. Terminai suskirstyti pagal temas (multimodalinis transportas, krovinio transportavimo vienetai ir krovo vienetai, krovinio transporto infrastruktūra ir įrengimai, intermodalinis keleivinis transportas, intelektinės ir išmaniosios technologijos, darnus judumas). Ketvirtas skyrius – abėcėlinis muitinės terminų žodynėlis. Į atskirus šio skyriaus poskyrius išskirti svarbiausi Muitinės įstatyme vartojami terminai ir tarptautinės prekybos sutarčių sąlygų rinkinio INCOTERMS terminai. Penktame skyriuje aiškinami Lietuvos teisės aktuose vartojami bendrieji transporto ir atskirų jo rūšių terminai. Šeštame skyriuje pateikti EUROSTAT ir ITF siūlomi vartoti transporto statistikos terminai, suskirstyti pagal atskiras transporto rūšis.

Lietuvos paukščių rūšių sąrašas = Checklist of the birds of Lithuania = Artenliste der Vögel Litauens / Lietuvos ornitofaunistinė komisija prie Lietuvos ornitologų draugijos; sudarytojas Vytautas Jusys. – 2-asis atnauj. leid. – [Kaunas]: Lututė, 2012. – 80 p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-37-142-7.

Kaip įvade pastebi leidinio sudarytojas Lietuvos ornitofaunistinės komisijos pirmininkas, Ventės rago ornitologinės stoties vadovas Vytautas Jusys, dėl pastaraisiais metais išaugusio ornitofaunistinių stebėjimų aktyvumo ir profesionalumo Lietuvoje beveik kasmet užregistruojama naujų paukščių rūšių. Lietuvos paukščių sąrašas nuo 2000 m. papildytas keturiasdešimčia rūšių (p. 4). Šiame sąraše pateikiami 379 Lietuvoje užregistruotų rūšių lietuviški, lotyniški, angliški ir vokiški pavadinimai. Lotyniški pavadinimai teikiami atsižvelgiant į retus paukščius stebinčių Europos šalių organizacijų asociacijos (*Association of European Records and Rarities Committees*) rekomendacijas. Paukščių rūšių pavadinimai sugrupuoti pagal gentis. Greta rūšies pavadinimo nurodyta jos kategorija ir statusas (migruojanti, žiemojanti, perinti ir kt.). Prie užskrendančių ir retų paukščių rūšių pavadinimų nurodyta pirmo pastebėjimo data, kiek individų ir kiek kartų matyta iki 2012 m. spalio 1 d., neįprastų stebėjimų laikotarpiai. Pastebėjus rūšį, pažymėtą LOFK santrumpa, prašoma užpildyti anketą, kurios nuoroda pridėjama. Visas leidinio tekstas pateiktas lygiagrečiai trimis kalbomis – lietuvių, anglų ir vokiečių. Po įvado pridėtos lentelės paaiškinamos paukščių rūšių kategorijų ir statuso pažymos. Leidinio gale įdėtos abėcėlinės lietuviškų, lotyniškų, angliškų ir vokiškų rūšių pavadinimų rodyklės.

Lingvodidaktikos terminų žodynas / Meilutė Ramonienė, Jelena Brazauskienė, Nida Burneikaitė, Jurga Daugmaudytė, Eglė Kontutytė, Joana Pribušauskaitė; Vilniaus universitetas. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012. – 233, [1] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-609-459-069-6.

Aiškinamajame verčiamajame žodyne surinkti dažniausiai vartojami šiuolaikinės lingvodidaktikos ir su kalbų mokymu susijusių sričių terminai. Pateikiami ne tik vartojami lingvodidaktikos terminai, bet ir siūlomi trūkstami anglų, vokiečių, prancūzų, rusų literatūroje vartojamų terminų lietuviški atitikmenys. Pateikiamos platesnės naujesnių terminų, susijusių su Lietuvoje mažiau išplėtotomis taikomosios kalbotyros sritimis, apibrėžtys. Lietuviški terminai sukirčiuoti. Greta lietuviškų terminų pateikti anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų kalbų atitikmenys, jeigu tokie vartojami. Įdėta terminų sinonimų. Sandara abėcėlinė. Rodyklių nėra. Žodyno gale įdėtas sąrašas kalbų mokymui ir mokymuisi svarbių dokumentų ir institucijų bei gan išsamūs jų aprašymai. Žodyno aproba: „Valstybinė lietuvių kalbos komisija neprieštarauja.“

Mokomasis anglų–lietuvių kalbų orlaivių techninės priežiūros terminų žodynas: eksperimentinis leidinys / Milda Mironaitė, Jolita Norkienė; Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija. – Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2012. – 130, [1] p. – Tiražas 124 egz. – ISBN 978-609-8074-03-1.

Verčiamasis žodynas skirtas specialistams, dirbantiems orlaivių techninės priežiūros srityje ir naudojančioms specialiąją literatūrą, dokumentaciją ir instrukcijas anglų kalba. Jis taip pat turėtų būti naudingas Lietuvos karo akademijos orlaivių pilotavimo, skrydžių valdymo, aviacijos mechanikos inžinerijos specialybių kariūnams ir Karinių oro pajėgų štabo karininkų kursų klausytojams. Leidinyje pateikiami ne tik šios srities terminai, bet įdėta ir bendrųjų techninėje literatūroje ir dokumentacijoje vartojamų žodžių. Gale įdėtas angliškas dažniausiai vartojamų santrumpų sąrašas. Pateikta apie 4500 antraštinių žodžių ir 300 santrumpų. Žodynas parengtas, remiantis Karinių oro pajėgų orlaivių techninės priežiūros inžinerinio techninio personalo (mechanikos ir avionikos specialybių) anglų kalbos kursų ir nuotolinio mokymo kursų mokomąja medžiaga.

Mokomasis vokiečių–lietuvių kalbų verslo žodynas / Aldona Mozes, Rasa Sklizmantaitė; Vilniaus Gedimino technikos universitetas. – Vilnius: Technika, 2012. – 214, [2] p. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-609-457-310-1, eISBN 978-609-457-222-7, el. versija pagal leidinio identifikatorių doi:10.3846/1354-S.

Žodyne pateikta 6500 vokiškų vidaus ir užsienio prekybos, bankininkystės, sutarčių sudarymo ir derybų, verslo teisės žodžių ir jų lietuviški atitikmenys. Remtasi naująja vokiečių kalbos rašyba. Verčiamasis žodynas skirtas verslo vadybos, ekonominės inžinerijos, nekilnojamojo turto ir kitų vadybos specialybių studentams ir dėstytojams, mokslininkams ir visiems, besidomintiems verslo vadyba. Žodynas sudarytas labiau remiantis bendraisiais leksikografijos negu terminografijos principais. Sandara abėcėlinė. Rodyklių nėra. Lietuviški terminai nekirčiuoti.

Paukščių pavadinimų žodynas = Vocabularium nominum avium = Dictionary of bird names: lotynų, lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų kalbomis / Gamtos tyrimų centras; sudarė Mečislovas Žalakevičius, Irena Žalakevičienė. – 2-asis papild. ir patais. leid. – Vilnius: Gamtos tyrimų centras, 2012. – 1235, [1] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9986-443-70-4 (jr.).

Antrasis žodyno leidimas papildytas 150 paukščių pavadinimų.

Terminų žodynėlis: (lietuvių–anglų–rusų ir rusų–lietuvių–anglų kalbų): metodinė priemonė / Lietuvos sveikatos mokslų universitetas. Medicinos akademija. Slaugos fakultetas; [sudarytojai Jūratė Macijauskienė, Aurelija Blaževičienė, Aleksandras Polikarpovas, Viktorija Grigaliūnienė, Olga Riklikienė, Alina Vaškelytė, Lina Spirgienė, Daiva Kriukelytė, Jovita Demskytė, Virginija Bulikaitė]. – Kaunas: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Leidybos namai, 2012. – 39, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-9955-15-255-2.

Verčiamajame žodynėlyje pateikta apie 300 slaugos ar su slauga susijusių terminų. Jį sudaro dvi dalys: lietuvių–anglų–rusų ir rusų–lietuvių–anglų kalbų. Įvado ar sandaros aiškinimo nėra, tik antraštiniame lape nurodyta, kad leidinys skirtas slaugytojams. Lietuviški terminai nekirčiuoti. Yra netikslių atitikmenų, taisytinų terminų, sinonimų pateikimo trūkumų. Sandara abėcėlinė. Rodyklių nėra.

Trumpas teorinės mechanikos terminų rinkinys: statika, kinematika, dinamika: mokomoji priemonė / Aleksandr Bogoroš, Kazimieras Juzėnas, Laima Patašienė; Kauno technologijos universitetas. Gamybos technologijų katedra. – Kaunas: Technologija, 2012. – 65, [3] p. – Tiražas 4 egz. – ISBN 978-609-02-0794-9.

Verčiamajame aiškinamajame žodynėlyje pateikti 143 teorinės mechanikos terminai. Kaip rašoma pratarinėje, „teorinės mechanikos rekomenduojamų terminų rinkinys sudarytas remiantis mokslinių terminų, parengtų Rusijos mokslų akademijos Mokslinės-techninės terminologijos komiteto, Ukrainos nacionalinio technikos universiteto Kijevo politechnikos instituto, dalyvaujant Kauno technologijos universitetui, sistemų koncepcija ir tvarkymo bendraisiais principais“ (p. 4). Leidinys skirtas universitetų, kolegijų ir kitų mokslo įstaigų dėstytojams bei studentams. Terminai suskirstyti į keturis skyrelius – pagrindinės sąvokos, statika, kinematika ir dinamika. Skyrelių viduje dėstymo tvarka neaiški. Greta lietuviškų terminų pateikti rusiški, vokiški, angliški, prancūziški atitikmenys ir lietuviška apibrėžtis. Pateikta plačiai vartojamų sinonimų. Lietuviški terminai nekirčiuoti. Gale įdėtos abėcėlinės lietuviškų, vokiškų, angliškų, prancūziškų terminų ir abėcėlinė lizdinė rusiškų terminų rodyklės.

Gauta 2013-11-18

Jolanta Gaivenytė-Butler
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas jolantagb@lki.lt